

Izhaja
vsak drugi in četrti
četrtak v mesecu.

Naročilna
stane
80 kr. na leto.
Posamezne številke
se dobivajo po 5 kr.

GLASNIK

Naročnino in dopise
pošiljajte uredništvu
»Glasnika«
Poljanska cesta 58.

Oglasila
delavcev, ki nimajo
dela, ali delo-
dajavcev, ki iščejo
delavcev, se vspreje-
majo zastonj!

Krščanski delavci, združite se!

Štev. 14.

V Ljubljani, 22. maja 1895.

Letnik I.

Delavski stan in človeška družba.

Delavski stan je važen in imeniten za ljudski razvoj. Težko in težavno delo, ki ga mora opravljati navaden mož, zelo pospešuje blagostanje in omiko človeške družbe. Take dežele se imenujejo srečne, kjer je veliko obdelanega sveta, ki so zelo rodovitne, kjer so leto za letom najobilnejše zetve. Druge dežele so znane zavoljo hribov, ki hranijo veliko dragocene kovine, velik naroden kapital; druge so imenitne zavoljo goric, ki rodé izborno vino ali zavoljo mogočnih voda, ker ob bregu so obljudena mesta, so bogate vasi, in procvita živahna kupčija. Rodovitna zemlja, kovine v gorah, vinarstvo, veličastne reke, res, vse to je pogoj narodovega blagostanja; pa sama od sebe ne donaša nobena stvar sadú, niti nobenega dobička, nego pravo veljavo in ceno, vsaj pravi pomen dobe stvari, gori imenovane, šele po delavcu, ki z žulji na rokah in s pridnostjo izkorišča plodnosne natorne darove. Polje ne preorje samo sebe in se ne obdela, nego kmet se mora toliko časa truditi, da je njiva pripravljena za setev. Cele dneve mora pridno delati in se ne sme zmeniti za solnce, ki pripeka. Železo, zlato, srebro ne pride samo iz gora, ne najde se v popolni obliki, kakor se rabi v kuhinji in v stanicah, niti se dobé kovine kot gotov, kovan denar, ki ga imamo v rokah. Nego rudokop mora nepoznan z lučico svojo v goro, tam trdo delati v vedni smrtni nevarnosti; kar on iz hriba prinese, to drugi delavci tope in izdelujejo v posebne oblike. Barke in čolni ne neso sami od sebe, niti se nakladajo sami, niti jih voda sama nosi, nego za vse to treba mnogo težavnega dela, ki ga mora storiti navaden delavec. Z eno besedo: brez delavca ni blagostanja, ni kupčije, ni industrije, ni olike, ni kulture in napredka. Delo delavčeveo tvori velik del narodovega bogastva. Vsi narodi, ki so veliko stopinjo olike dosegli, prišli so do kulture, ker so cenili in negovali delo; globoko so padli narodi in izgubili svojo veljavo, ko so začeli zanemarjati delo. Pot delavčev, trde in žuljave roke njegove so dragocen zaklad ljudski. Le brezpameten neumnež zaničuje delavca v njegovi obnošeni delavni obleki.

Delavski stan je imeniten za versko in нравno življenje ljudsko. Recimo, da je delavski stan deloma pokvarjen, da je mnogo gnjilega v njem; priznamo, da

je med delavci mnogo hudih strastij, ktere treba brzdati, da se нравno ne pogubé, priznamo, da je mnogo med delavci vnemarnih, mrzlih za vero, da jo celo sovražijo in duhovne črtijo; a reči moramo tudi, da je med delavci še mnogo naklonjenosti do vere in morale; najde se še mnogo konservativnega duha, ki je bistveno potreben za dušne nadzemske blagre. Če zna kdo delavce prav soditi, radi se držé tega, kar so imeli predniki dobrega in hvalevrednega.

Delavci živé v priprostih razmerah; če pa je življenje preprosto, ni toliko potreb, nego je vse bolj mirno in zadovoljno, a se mu ne vzbujajo pogubne strasti in od zunaj preti manj nevarnosti in skušnjav. — Delavcem je odločeno, da trdo delajo, njihovo življenje ni lahko, trpé od jutra do večera; pot jim kaplja s čela in samo na delo mislijo. Pri takem delu človek postane bolj resen, postane sprejemljiv za vero in нравnost, volja se mu ukrepi, nema časa sanjariti in nepotrebnih rečij misliti; lenoba pa človeka privede v hudobijo. Prav resnično govori sv. pismo: lenoba nauči človeka mnogo slabega. Železno orodje ostane čisto, če se mnogo rabi; če počiva, sne ga rja. V bistri tekoči vodi živi postrva; v vodi, ki mirno stoji in se pari na solncu, v njej živi ostudna golazen, če je tudi okoli vse v cvetji in zelenji. Nekaj temu sličnega najdemo v človeškem umu in človeški družbi. Pridno delo je mogočno varstvo čednosti, lenoba je duševna gnjiloba.

Vsakemu narodu je dal Stvarnik posebne naravne dari, ki so dragocen talent, katerega podeduje rod za rod. Te darove uniči nepravni napredek, nenaravno posnemanje in oponašanje tujega, nenaravno življenje in poželjivost. Glede tega mora narod slovenski Boga zahvaliti. Od natore imamo globoko ukoreninjen čut pravice, imamo lastnost otroške odkritosrčne udanosti, zvestobe v mišljenju, slednjič neizbrisen dar sv. vere. Te lastnosti slovenskega naroda so posebno varne med rokodelci in delavci. Poguben vpliv vnanjega sveta nima toliko moči nanje kot na visoke stanové; napačen duh časa ne more toliko hudo škodovati; delavci ki živé v priprostih razmerah, mnogo trpé in skrbé, si ohranijo naravne dari, katere jim je dal Stvarnik, mnogo bolj nego drugi, ki ne poznajo resnega življenja; ti iščejo le razvedrila in veselja, ki jim vzame vse moči, hrepené le po pikantnih novicah in novotarijah.

Iz tega sledi, da so delavci jako konservativen element, da se ohrani vera in pravica. Ti se še drže vere in čednosti, kakor uči zgodovina, ko so drugi stanovi uže zdavna se jej odtujili. Vero in čednostno življenje razširil je zopet delavski stan med one imenitnejše sloje, ki so se jej odrekli. Če pa delavec pride ob vero, če nebrzdano življenje zavladava, če se zgubi pojem sramežljivosti, tedaj pride gorje nad državo. Življenje je tedaj pokvarjeno skoz in skoz; ni ga srca neokužene, to je moralno zdrave družine. Človeška družba je razpadajoč mrtvec, le okuži vse s svojim strupom, rešiti se težko kaj da, razun če pošlje Bog sam kako posebno hudo sibo nad tako ljudstvo in je tepe toliko časa, da se strezne. Zato je velik greh, če kdo delavcem jemlje sveto vero in če jih odteguje čednostnemu življenju.

V politiki so delavci istotako imeniteni. Kmet pri nas res ni minister, dosedaj se ni noben tvorniški delavec ali rokodelc poslanec, delavec nima odločivne besede, kadar se gre za mir ali za vojsko, akoravno so se najduhovitejši, najbolj energični možje rodili mnogokrat v revnih kočah. Pa le to mislimo, koliko davkov plačujejo delavci državi, katera uradnike nastavlja, ki vodijo in opravljajo deželo, ki skrbé za red in pravico. Delavci ob vojski stopijo pred sovražnika, ko vse trepetajo, kot močen zid in branijo z drago krvjo domovino sramote in pogube. Kedar je mir, tudi takrat delavci pomagajo, da se država pošteno razvija, ker vedno opravljajo svoj posel, ker živé mirno, ker spoštujejo zakone, oblasti, od Boga postavljeno gosposko.

Zgodovina nam res pové, kako so delavci vže večkrat nepostavno se spuntali; dandanes je mnogo drugače, to beremo v vsakem časniku. Ali raztogotiti moremo tudi pohlevno jagnje: delavec postane puntar in upornik le, če nobeden zanj leta in leta nič ne skrbi; če se mu nakladajo bremena tolika, da jih ne more zmagovati, on se punta, ako ga zaslepe zapeljivci, mu vzemo pravo vero in mu obetajo zlata in svobode ter ga privedó do upora proti zakoniti oblasti. Ponavljamo še en pot: delavec je konservativen, zvesto je udan svetni in cerkveni gosposki in je mogočen branik zoper državne in socialistične prevrate.

Delavski stan je, tako sklepamo, imeniten za zemljo, za blagor narodov, za vero, za krščansko življenje, za državni red. Celó človeštvo je deležno teh dobrot, izvirajočih od delavcev. Delavci so vredni, da jih čislamo, da se jih spominjamo ljubeznivo, da se ozirajo nanje tudi najmogočnejši, najvplivnejši državniki. Le kdor je ošaben in in brezpameten, zaničuje priprostega delavca in ga gleda po strani, od strani.

Naša organizacija.

Za slov. kat. delavsko društvo v Ljubljani, darovalo je več gospodov v Begunjah pri Cirknici 32 kron. Bog plačaj!

Umrli sta dva uda slov. kat. delavskega društva Ivan Povše posestnik v Štepanji vasi, nagle smrti, in Janez

Knific, delavec v tobačni tvornici za jetiko. Ta je zapustil mlado vdovo z dvema nepreskrbljenima hčerkama. Mnogo društvenikov ju je spremilo k zadnjemu počitku. Naj v miru počivata!

Katoliško društvo za delavke v Ljubljani vsled potresa nima stanovanja. Društvena dvorana na Žabjeku je sicer še precej dobro ohranjena, toda dohod je tako razrušen, da je komisija propovedala vstop. Ker bode justična oblast — lastnica hiše — poslopje deloma podrla, deloma sama rabila, se je društvu stanovanje odpovedalo. Bog nam obudi mnogo dobrotnikov, kateri bi z darovi podpirali mlado društvo, da dobi prav kmalu, če tudi le leseno dvorano!

Slov. kat. del. društvo je podelilo zadnjih pet tednov 129 gld. 60 kr. svojim bolnim udom redne podpore.

Katoliško delavsko društvo v Mariboru. Iz Maribora: Z velikimi težavami smo se morali boriti, predno smo ustanovili tudi pri nas katoliško delavsko društvo. Socijalisti, katerih tod vse mrgoli, se nam preprečili prvi ustanovni shod s svojo surovostjo. Nabralo se jih je zdavnej pred pričetkom toliko v zborovavni dvorani, da so ostali krščanski delavci v manjšini. Zato pa nismo odnehali. Kmalu po tem shodu smo sklicali drug osnovaven shod, in smo se ustanovili. Predsednik je vlč. gosp. prof. dr. Meško, ki ves gori za krščansko družabno preosnovo. Udov imamo že nad 80 in se vedno se oglašajo. Vsprejemajo se Slovenci in Nemci. Društvo ni politično, marveč samo izobraževavno. Ko bi si mogli ustanoviti še svojo podporno zalogo in svoje konsumno društvo, kakoršno so si napravili naši bratje v Ljubljani, bi kmalu popolnoma posekali socialne demokrate tudi v njihovem mariborskem gnjezdu in s tem po celem spodnjem Štajarskem. Zaupajoč v božjo pomoč in v varstvo preblašene Device pričenjamo svoje delo, svoj boj za vero in za naše pravice.

Politika po svetu.

Na Dunaju se godé zelo pomenljive reči. Krščanske socialne stranke voditelj dr. Lueger je bil izvoljen v mestnem zastopu za prvega podžupana. Vsled tega je odstopil liberalni župan dr. Gribl. Sedaj vodi vse mestne zadeve dr. Lueger in morda bo pri županovi volitvi celo on izvoljen, dasi še nima popolne večine. Dunaj nam je pokazal, kako se moramo boriti proti liberalcem in kapitalistom. Krščansko-socialna načela so jedina mogla vreči hinavske liberalce. Ljudje so se podučevali v društvih in neštevilnih shodih, da krščanska vera ni samo za v cerkev ali pa pri klečavniku, marveč, da je ravno to vzrok propada in revščini nižjih stanov, ker je človeška družba odpadla od Kristusa in njegovih nauk. Ne samo večnega življenja, marveč tudi časnega kruha daje krščanstvo vsem, ki se ga v resnici poprimejo. — Socialni demokratje še nimajo nikjer pokazati tacih

vspehov, kakor jih imajo krščanski socialisti na Dunaju. Ubogo ljudstvo, mali obrtniki, nižji uradniki i. t. d. so se jeli bojevati proti vsemogočnim liberalnim milijonarjem in so zmagali. Njihovo zaupanje v Boga, v njihovo pravično reč in v lastno moč jih ni ogoljufalo. Sram nas je lahko: Dunaj je krščansk in voditelj mesta sam očitno povdarja krščanstvo, naša mesta pa so — — — mlačna in medla!

Nov minister zunanjih stvari. Kalnoki je odstopil. Ta mož je 14 let vodil zunanjo politiko naše države; vse trgovske zveze zadnjega časa, zvezo z nemškimi in laškimi kraljestvom je on pomagal ustanoviti. Konzule in poslanike v tujih državah, med katerimi je mnogo judov, je on nadziral. Moza ni nič škoda, tem manj, ker je bil v svojem pismu na ogerskega ministra tako predrzen, da je obsojal papeževega poslanika nadškofa Aljardija, češ, da se je vmešaval v notranje ogerske stvari. To očitje je popolnoma neresnično. Poslanik Aljardi ni na Ogorskem izrekel nobene besede, ki bi ne bila popolnoma dostojna papeževega pooblaščenca. — Za ministra zunanjih stvari je sedaj imenovan poljski grof Agenor Goluhovski, 46 let star. Kakšen bo ta mož, še ne vemo. Pravijo, da je prepričan katoličan. To je dobro, toda poljski plemiči navadno kaj malo kažejo svoje katoliško prepričanje v dejanju. Mi moremo o novem ministru le želeči, da bi v tem oziru ne posnemal svojih rojakov in da bi v svoji službi ne zastopal samo plemičev in milijonarskih judov, marveč naše pošteno, miru potrebno in po olajšavi vojnega bremena zdihujoče ljudstvo.

Delavski številni urad. V Glasniku smo že govorili o delavskem uradu, ki ga namerava ustanoviti naša vlada. V tem uradu bi se vse poizvedovalo, kar se tiče delavskega stanu. Dne 16. t. m. se je posvetoval obrtni odsek o dotični vladni predlogi. Poročal je poslanec Bernrajter, ki je zahteval, naj bo ta urad popolnoma samostojen in naj bo njegov predsednik naravnost podložen trgovskemu ministru. Grof Silva-Tarouka je dejal, da se to ne da izvesti, če se ne vpelje posebno delavsko ministerstvo. Odsek je potem sklenil, da vsprejme poročevalčeve nasvete, katerim je pritrčila tudi vlada. — Mi ne pričakujemo od teh delavskih uradov ničesar. Najbolj čudno se nam pa zdi, kako se more preje nasvetovati delavsko ministerstvo, predno imamo delavci volivno pravico. Gotova resnica je namreč, da delavcev in delavskega stanu nobeden ne pozna, keđor ne živi sam med delavci. Gospodje, ki jih spravi vlada v delavski urad ali, ki se celo povspno v nameravano delavsko ministerstvo, bi vlekli velike plače prav po nepotrebnem. Mi jim že kar naprej nič ne zaupamo. Nekateri med njimi, med katere štejemo tudi grofa Silva Tarouko, imajo znanja iz knjig in od svojih tajnikov, toda iz življenja nas ne poznajo. Praznih besedij se je uže dovolj slišalo o nas, toda vedno se je pokazalo, da ljudje, ki niso v najozji, pristrčni dotiki z nami, ki ne izkušajo z nami vred teže življenja, stradanja, pomanjkanja in nraavné zapuščenosti, ne morejo o nas prav soditi. Dokler ne bomo imeli delavci odločivne besede

pri delavskih uradih, torej dokler nam država ne da političnih pravic, je vse zastoj.

Zakon proti upornežem se je na Nemškem razrušil. Kakor smo že pisali, je hotela vlada napraviti zakon proti socialistom. V tem zakonu so bile določene hude kazni proti vsem, ki razdirajo vero, državo, družino in nraavnost. Pokazalo se je pa, da bi bili s tem visoki brezverci in breznravneži bolj zadeti, nego ubogi delavski brezbozniki. Zato ni dobil zakon potrebne večine, in je — padel. Naša misel je, da se pri nižjih ne sme začeti s silo popravljati. Popačenost je prišla od zgoraj. Riba smrdi pri glavi. Zato smo popolnoma prepričani, da sedaj vladajoča družba, ki je sama kriva gnjilih razmer in katere višji krogi so večinoma že propadli razuzdanosti in brezverstvu, ne more in ne sme metati kamenja na brezverce po najnižjih stauovih. Zase imamo vedno rajše prekucijske socialiste, nego brez značajne imenitnike, ki so samo zato zasejali brezverstvo med nižje ljudstvo, da so si ložje in brez dela z milijoni napolnili svoje blagajnice.

V Belgiji je dne 16. t. m. sklenil zbornični odsek, ki se posvetuje o delavskem zavarovanju, da mora v zakonu izraženo biti prisilno zavarovanje za delavke, delavce in delodajavce. V tem zavarovanju je tudi zavarovanje za starost. Keđaj se bo v tem oziru pri nas kaj storilo. Zdi se skoraj, kakor bi naše postavodajavstvo samo v toliko kaj storilo za delavce, v kolikor je prisili k temu socialistično kričanje in strah pred socialističnim zmajem. Socialisti pri nas nič radi ne povdarjajo te zahteve, naj se delavci tudi za starost in onemoglost preskrbé; oni zahtevajo raje osemurno delo in splošno volivno pravico, ker sta ti dve zahtevi mnogo boljši za njihovo agitacijo, nego prva. Nejvažnejše sredstvo proti naraščajoči socialno-demokratski povodnji bi bila ravno — skrb za stare in onemogle delavce. Negotova bodočnost pripravlja najbolj ubogega trpina, da rad posluša sanjave obete socialističnih zapeljivcev. To vedo socialisti jako dobro, in zato se ne brigajo pri svojih shodih in po svojih listih za omenjeno preskrbljenje. Kakor iz vsega njihovega delovanja, se tudi iz tega vidi, kako malo je mar socialističnim agitatorjem blagor delavskega stanú; vidi se pa tudi iz brezbriznosti naše zbornice v tem oziru, kako nič se ne ozirajo postavodajavci na krščanskih delavcev zahteve, katerim je jedna prvih točk v programu — zavarovanje za starost in onemoglost.

Razvedrilo.

Ozdravljen.

(Resničen dogodek.)

I.

V naši deželi blizu mejnega gorovja leži v prijazni kotlini selo B., za selom se pa vzdiguje nevisok holmec in na njegovem vrhu je starodavna romarska cerkev. Selo se odlikuje s svojo snažnostjo; prebivavstvo je

večinoma pobožno in pridno. Na glavnem trgu mora vsakega mikati lepa hiša gospoda Svobode, ki je imel pobožno soprogo pa hčerko, tako da je bil lahko srečen v svoji družini. V prvih letih po poroki je bil res srečen. Potem se je ustanovilo v selu neko liberalno društvo, kateremu se je posrečilo pridobiti tudi Svobodo za uda.

Namen društvu je bila zabava. Da se pa pri teh zabavah ni oziralo na razliko med dnevom pa nočjo, da jim je bil petek kakor torek, praznik kakor delavnik, da se je včasih sv. katoliška cerkev sramotila, ni treba posebno razlagati.

Taki nauki so kmalu obrodili sadu tudi pri Svobodi. Mikalna pa goljufiva beseda »prosveta« mu je zatemnila razum; v društvenih shodih se je navzel psovek, ki jih kidajo neverci na duhovnike, na svete obrede, na cerkvena romanja in sv. misijone; Svoboda je postal katoličan le po imenu. Njegovo soprogo Marijo je zelo bolelo, da govori njen mož lahkomisljeno o veri, pa dasi je bila tiha in ponižna, v tej stvari mu je odločno nasprotovala. A Svoboda ji je vselej odgovoril: »Le veruj in moli, kakor hočeš, jaz hočem biti prost. Hodi vsak dan, če ti je ljubo, v cerkev, tudi Nežo pošijem k Ursulinkam v odgojo. Pa iz mene ne boš naredila svetohlinca, mene ne boš pridobila za nobeno bratovščino.«

Hčerko, ki ni videla očeta nikdar moliti, je izpreletela groza, kedarkoli je pogledala na zmršeno očetovo glavo, ki je tako hudobno pretrgal ono vez, ki ga je bila z Bogom sklepala — —

II.

Slavilo se je posvečenje romarske cerkve, ki je bila po 200 letih prenovljena, in k temu slavnostnemu cerkvenemu opravilu je imel priti sam škof. V selu je nastalo čilo življenje. Prihajali so romarji iz raznih krajev Kranjskega in Štajerskega. Jedna procesija je sledila drugo v vzornem redu. Najpred mladina, potem družice nesoče podobo Matere božje, ženice v črni noši, katere so nesle podobo sv. Ane, nato godci, ministrantje, duhovščina, možje in ženske z banderi, lepo vbrani glasovi romarjev, prepevajočih prekrasne cerkvene pesmi, so lepo odmevali v ulicah sela, ki je bilo radi nenavadne slovesnosti povsodi okrašeno. Pobožno prebivalstvo je postavilo visoke mlaje, olepšalo hiše z borovjem in z zastavami in tako povečalo tako redko slavnost. Gospa Marija in njena pobožno vzgojena hčerka sta se posebno veselili izvanrednega dne, gospod Svoboda pa je pozdravil celo slovesnost z očitno nejevoljo. Ko ga je pa hčerka v otročji priprostosti vprašala: »Oče, kaj ne, da ste veseli, da prihaja toliko romarjev?« je odgovoril sicer: »Kaj pa da —«; pa njegovo lice in glas njegov sta svedočila, da prešinja njegovo srce drugo čustvo, kakor čustvo veselja — —

Kakor povsodi, tako se je tudi v Svobodovi hiši razvilo čilo življenje. Pošten hišnik Martinek, ki je služil v hiši že čez 40 let, je ukazal hlapcem, naj preskrbijo iz gozda borovja, da olepšajo hišo. Ko so pa imeli skoro vse pripravljeno, vence narojene, zastavice sešite, zapazi gospod Svoboda nenavadno gibanje na dvorišču, ter gre pogledat — — Njegovo obličje je razodevalo veliko raz-

burjenost, nezadovoljnost in nevoljo. »Kaj pa počenjate?« Delavci so pogledali začudeno gospoda ter se niso upali svojemu gospodu odgovoriti.

Stari hišnik se pa ni ustrašil: »Gospod, saj moramo tudi našo hišo olepšati, če nam gre skoro celo selo z dobrim vzgledom naprej!«

»Tega ne dopustim«, zarjovel je Svoboda na delavce, »poberite se in se poprimitе svojega dela.« Potem je odšel v svojo sobo. Njegovim ljudem se je kar sapa vstavila pri teh besedah; žalostno so majali z glavami in spravljali zeleno borovje. Jediní Martinek ni izgubil srčnosti in šel za gospodom.

»Oprostite, moj gospod«, tako je začel skromno sicer, pa odločno, »naša hiša ne sme ostati za drugimi, saj bi vas moralo biti sram.« Starček je stal po koncu ima je oči trdno vprte na svojega gospodarja, ki se je kar tresel jeze. Pa starček ni jenjal, z žalostnim glasom je nadaljeval: »Vaš oče, gospod, je bil pobožen mož, Bog mu daj večni mir, spoštoval je romanja in cerkvene slovesnosti sploh, in se jih je tudi vselej udeležil.«

»Glej, grdoba, da se izgubiš, drugače ti bom pokazal, kdo je tu gospod, kdo ima pravico tu ukazovati!«

Hišnik je spoznal, da ničesa ne opravi, s solzami v očeh je zaprl za seboj vrata in vzdihnil: »Naš gospod je na krivih potih, ki peljejo v pogubo; to mu ne bo v čast, da ni dal hiše olepšati.«

III.

Dan pred prihodom prevzvišenega pastirja je bilo že skoro celo selo v praznični obleki. Iz cerkvenih stolpov, iz občinske hiše in šole so vihrale zastave, po cestah so hitele mnogobrojne procesije. Obličja romarjev so bila sicer opaljena, obleka in čevlji zaprašeni, pa lice vsakega je razodevalo sveto veselje in ganljivo pobožnost.

Med tem je pa obiskala hišo Svobodovo otožna žalost; mala Neža je zbolela proti jutru in poklicani zdravnik je opozoril Svobodo na nevarnost, ki preti življenju njegove hčerke. Žalostni oče je pristopil k postelji bolne, tiho jokajoče hčerke.

»Kaj ti pa je, da jočeš?« vprašal jo je skrbno.

»Kako bi se ne jokala«, odgovorila mu je Neža žalostno, »toliko sem se veselila, da se bom udeležila vseh cerkvenih slovesnostij, ki se bodo ravno jutri pričele, da bom videla škofa — pa zdaj ne bom ničesa videla; ne morem stati na nogah, vse telo me boli, in niti naše hiše ne bom videla, kako bo lepo okrašena.« Pri teh besedah, ki so spravile očeta popolnoma v zadrego, je pogledala hčerka nanj tako ljubeznivo, tako milo, da ni vedel, kako bi jo potolažil.

»Ali je lepo okrašena naša hiša, kaj?« izpraševala je v svoji nedolžnosti.

»Nikar se ne trudi«, izvijal se je razburjeni oče, »potem bi te glavica še bolj bolela.« Ves zmešan in s seboj nezadovoljen je odšel v svojo sobo. Besede lastne hčerke, njena žalost nad tem, da ne more videti hiše, kako je olepšana, so ga zbudle v dušo kakor oster nož. Njene besede so ga bolele, vest mu je začela očitati,

da je morda on kriv hčerine bolezni. Začel je premišljati, če ni zares hčerina bolezen kazni, ki jo je Bog nanj poslal in se začel bati, da bi ga Bog ne kaznoval z njeno smrtjo — — — Saj je rekel zdravnik: »Najbolje bo, ako jo daste prevideti, dokler se še zaveda; kmalu jo bo kuhala vročica in potem je njeno življenje le v božjih rokah — —«

Oče je kar osupnil; strah in bol sta ga podila iz hiše, z burno utripajočim srcem je hitel po duhovnika. Pogled na ozaljšane hiše mu je le še oženil žalost; vesela, slavnostna oprava selskih hiš je vzbujala v njem neizrekljivo bol. Kar je bil trdil zdravnik, se je zgodilo. Kmalu po sprejetih zakramentih se ji je začelo blesti, začela je pobožne molitve mrmrati, peti cerkvene pesmi, zlasti jedno je velikokrat ponavljala:

»Poj z mano celi svet
Ljubezni svete vnet:
Češčena si Marija!«

IV.

Svoboda je sedel pri postelji bolne hčerke s sklonjeno glavo, s sklenjenima rokama in s potrtem srcem. Najedenkrat se je videlo, da se je za nekaj odločil; vstal je in hitro odšel iz sobe. Šel je na dvorišče in nagovoril starega Martinka, ki je ravno pometal dvorišče: »Martinek, priznavam, da ni druge pomoči, tudi mi moramo hišo okinčati. Jutri na vse zgodaj se lotite dela, in predno ljudje ustanejo, boste vse naredili; pazite pa, da ne boste preveč ropotali, saj veste, da je Neži slabo — —«

Stari hišnik je bil zelo vesel: »O, gospod, vse se bo lepo, brez ropota naredilo; žeblje smo že prej zabili, predno ste nam bili prepovedali daljše kinčanje; treba je le še narejene vence obesiti.«

Druzega dne pred solničnim vzhodom se je razvilo v celi hiši natiboma čilo življenje; vsi prebivalci in tudi Svoboda so obešali na pročelje vence in zastavice in predno so se prikazali prvi romarji, bilo je pročelje hiše že lepo olepšano. Pa Svoboda je hotel še več storiti, odkritosrčno je sklenil svoje grešno, brezversko življenje popeljati, le da mu Bog ljubljeno hčerko ozdravi. Pri skupnem zajutreku je pristopil k soprogi ter jo nežno vprašal: »Kaj pa, če bi dali opraviti mašo za Nežino zdravje?« Soproga vsa iznenadena je vprla pomenljivo svoje oči na svojega moža, kakor bi hotela njegovo srce preiskati; pa spoznavši, da se nič ne norčuje, da z vso resnobo išče pomoči pri Bogu, se je zelo veselila ter njegov namen takoj pohvalila. Svoboda se je čutil srečnejšega, prijaznost njegove žene ga je napolnila z veliko tolažbo; hitro je stopil v župnišče, da poprosi župnika za mašo. Nazaj gredé se je moral ustaviti, kajti srečal je zopet nove romarje. Veličastni zvoki znane pesmi: »O Jezus, sladki moj spomin«, so mu segle globoko v srce. Kako rad bi se bil pridružil pobožnim romarjem, kako rad bi se bil udeležil slavnosti, ki se je imela ravno kar vršiti v romarski cerkvi — pa hčerka mu je na na smrt bolna! Romarji so odšli in on je hitel k hčerkinini postelji.

Kako pa, da se je ves izpremenil? Res je, da ga je prisilil v začetku strah, da ne bi ga Bog kaznoval s smrtjo hčerke, kajti nesreča uči Boga znati — pa strah se je kmalu umaknil trdnemu zaupanju do Boga. Milost božja je delovala še naprej v njegovem srcu ter ga uvedla zopet na dobro pot, katero je bil zgrešil. Ko je na lastne oči videl, kako ganljivo in odkritosrčno razodevajo mnogobrojni romarji svoje versko mišljenje, kako hitijo v vzornem redu v cerkev bogati in reveži, moške in žene, ki prihajajo od daleč deloma po železnici, večinomoma pa peš ter poveljujejo svojega Boga; ko je opazil veselje, ki je vsem iz obraza kar žarelo, ko je poslušal njihove pesmi: čutil se je zelo ganjenega, spoznal je svoje grehe in se začel sramovati —. Posledica temu je bila, da je šel k sveti maši, ki jo je dal za bolno Nežo opraviti, da je šel k sv. izpovedi in da je po odkritosrčni in ponižni pokori sprejel sv. obhajilo. Slast, katero je takrat občutil, in mir, kateri mu je raztreseno in nemirno srce zopet pomiril, bi ne zamenil niti za vse zaklade sveta. In tega dušnega miru mu ni motila niti misel, da bi mogla Neža umreti. Prosil je sicer vroče, da mu je Bog ne vzame, pa vendar se je popolnoma vdal v božjo voljo.

Miren in srečen se je vračal po sv. maši domov. Žena mu je prišla nasproti in mu šepetala tolažilno novico: »Neža lepo spi in zdravnik je naročil, naj jo pri miru pustimo, kajti spanec je dobro znamenje.«

Cerkvena slovesnost, ki je trajala cel teden, se je bližala h koncu; tisoče romarjev je poveljevalo Boga v tem za Svobodo tako imenitnem času. Nežina bolezen se je na boljše obrnila v veliko radost žalostnih starišev. Desetega dne je deklica že vstala ter se nekoliko sprehajala, moči so se ji očitno vračale. Ko je pa že popolnoma ozdravela, jo je peljal sam oče v župnijsko cerkev, da se tam skupaj zahvalita za milost ozdravljenja. Svoboda je pa pretrgal prijateljstvo z liberalnim društvom za vedno ter postal dober, navdušen katoličan in v njegovi družini je vladal odslej srečni mir. Veselo je prepeval čestokrat s svojimi lepo pesem:

Poj z mano celi svet
Ljubezni svete vnet:
Češčena si Marija!

Socijalni pogovori.

Kuga našega stoletja. I. Poznamo v zgodovini dobe, ki so bile zaznamovane od zgodovinarjev kot dobe groze pa strahu. Nekaj neznanega, skrivnostnega je viselo v zraku. Ljudje tega niso ne videli, ne čutili ne slišali — pa vendar so se tresli pred tem, če so morali stopiti iz hiše. Begali so iz rojstnih mest pred kugo — pa predno so došli za mesto, vže je zasadila v nje svoje strupere kremlje. Majhen tur se je prikazal na telesu, rasel in črnel; po tem jih je naskočilo več in mahoma je bil človek — mrlič. Je-li to povest, je-li resnica, kdo ve, mi nismo take bolezni izkusili, zato verjamemo. Nam več ne preti, mi poznamo le kolero in te se bojimo, kuga starih časov nam je le čudna, strašljiva povest — — —

Pa imamo ter poznamo drugo kugo, kugo stokrat krivičnejšo kakor one iz zašlih dob — »kugo tovaren in gladu«. Ta naša kuga je izbirčna. Ne tare vsakega bogataša in vsakega reveža, — marveč poišče si nalašč žrtev iz spehianih in shujšanih vrst — rudeča obličja in okrogle trebuščke z zlatimi veržicami izbegava. Pa zbežati pred njo — ni mogoče. Naša »kuga« je kakor naša doba, zvitá, kuga »koncev devetnajstega, razsvetljenega, — stoletja —«. Pred njo ne zbežiš, ker si zaznamuje svoje žrtve že od rojstva. Imaš le dvoje na izbiro: delati, ne delati. Delaš-li, plazi se za teboj počasi, pa gotovo; ne delaš-li — je tu v trenutju. Pa ne mori v jedni uri, kakor kuga za barbarskih dob, ona je kuga razsvetljenega stoletja, v katerem kipi vse usmiljenja, uglajenosti in ljubezni. Hiraš, hiraš in umrješ navadno kakor vsi drugi, pa vendar le veliko preje kakor oni, ker ne umiraš za navadno smrtjo, temveč zadušen od »kuge« našega stoletja — od kuge tovaren in gladu.

Naša statistika ne govori posebej o delu umrlih delavcev; pomiranje delavskih vrst se dá presoditi le iz statistike bolniških blagajnic. Bolniškim blagajnicam ne pripada sicer vse delavstvo, marveč le večji del njegov. Če pa bližje pogledamo na številke teh bolniških blagajnic — se moramo kar čuditi. Bilo jih je na koncu 1890 leta 2731: okrajnih 549, tovarnih 1385, pripomočnih 61, društvenih 59 in zadružnih 544. Članov so imele 1.534.512. Bolnikov pa naznanjajo 1.1890 770.903 (bolniki so ležali skupaj nad 12 milijonov dnij) in 15.925 umrlih. Na 97 članov-delavcev pripada torej jeden slučaj smrti.

Toda tako nam ne kažejo te številke še ničesa. Pravo jasnost dobimo še-le, če primerjamo pomiranje prebivalstva na Avstrijskem sploh s pomiranjem delavcev, in sicer po številkah starosti in spola; tu dobimo tako-le sliko:

Na 1000 oseb pripada umiranje				
pri osebah v starosti	pri članih bol. blag.		na Avstrijskem sploh	
	delavcev	delavk	mož	žena
13 do 15 let	8.3	11.6	12.5	15
16 do 20 »	25.5	46.9	31.5	34.6
21 do 25 »	34.6	53.8	43.8	43
26 do 30 »	35.3	56.5	44.6	48.6
31 do 35 »	45.1	58.6	49.1	51
36 do 40 »	51.3	59.8	56.5	60.2
41 do 45 »	64.4	61.4	69.1	62.4
46 do 50 »	79.0	61.6	81.7	77.1
51 do 55 »	112.5	80.6	94.2	96.4
56 do 60 »	137.9	108.1	159.4	147.7
61 do 65 »	181.5	175.8	202.8	215.8
66 do 70 »	277.6	220.6	326.8	335.1

Razmerje nad sedemdeset let raste vedno jednako-merno, le pri ženskem prebivalstvu v Avstriji sploh v manjši meri kakor pri moškem. Kaj nam torej pravijo te številke? Prvič nam pripovedujejo čudno stvar, da delavci ne umirajo toliko in tako često

kakor moško prebivalstvo v Avstriji sploh. Kako pa to, morda zavoljo blagostanja? Nikakor, marveč tako-le: prvič neke napake v teh-le številkah imajo na vesti same bolniške blagajnice, ki so prva leta delovale naglo in nemarno; toda hibe, ki so nastale, niso tako velike; potem so tu všeti vsi odbori delavcev, toraj i taki, ki se imajo zares bolje, da žive v nekem majhnem blagostanju, ali da je že njihovo delo tako, da podpira zdravje — na zdravem zraku, lahko, brez škodljivih parov in primeskov, brez strojev itd. — in taki odbori gotovo vplivajo na znižanje umrtnih odstotkov. Dalje zvišuje umrtne odstotke v Avstriji sploh tudi ogromno pomiranje nekaterih dežel, kakor Galicije in Bukovine. Mimo tega zvišuje številko pomiranja avstrijskega prebivalstva sploh tudi pomiranje onega delavstva, katero ne spada k bolniškim blagajnicam, in ne samo onega delavstva, ki še zapisano ni, temveč i onih ubožcev, ki so ali brez dela, ali po delu niti ne hrepenijo in slednjič pomiranje posameznih članov delavskih družin; žena pa otroci delavčevi gotovo niso zdravjši, kakor njihov oče; da, še ondi, kjer si mož večkrat privoščí in nekaj dovoli, si njegova družina pritrjuje, morda i v bedi strada. Iz tega se razvidi, da velika večina umrtnih odstotkov avstrijskih prebivalcev pripada vendar le na delavske vrste, in sicer najubožnejše in najslabše.

Zato kakšna razlika v pomiranju žensk! Kakšne številke pri delavkah od 16 do 35 let! In še v naslednjem petletju! Kakšen je tu skok od 11.9 slučajno od 15 do 46.9 ali 47! To je zelo veliko nerazmerje kakor v primeri s prebivalstvom ženskim in moškim sploh tako zlasti tudi v primeri z mladimi delavci. Slabi ženski rod trpi tu za socialne razmere našega časa v neizrekljivi meri! Naj velja to kot opomin za socialno demokratične ženske emancipacije, da žena v tovarno ne spada. Moči in zdravje njeno ni za tako delo, h kateremu jo prisiljajo večinoma beda in okoliščine naše dōbe. In uprav v tej dōbi od 16 do 35 let, kadar kažejo delavke tako pomiranje, uprav v teh letih jih napolnuje tovarne: 270.000 proti 50.000! Več kakor pet šestin jih zapade temu pomiranju. One ženske pa, katere so doživele v tovarni 40. leto — in takih je, kakor je razvidno, pičlo stevilo — imajo potem že umrljivost primeroma z možmi in s prebivalstvom sploh desti ugodno. So pa to gotovo le take ženske, ki imajo svinčeno telesno ustrojstvo in ki niso bile uničile svojega življenja v številni, stradajoči družini. Starosti nad 50 let doživi jih od tisoča le 26! nad 60 let: 15; nad 70: stiri in še te so vstopile v tovarno delo morda pozneje, morda po moževi smrti ali ker so bile po obubožanju k temu prignane, ali ker so bile morda po sreči ali po ravnateljevi naklonjenosti postavljene k najlažjemu delu.

Pripada li pri delavcih od 100 mož 61 na mlajše vrste od 16 do 36 let, pri delavkah pripada na te mlajše vrste 63 od sto, zlasti delavk od 17. do 21. leta je četrtnina vseh delavk! Po tem se nam seveda se razlaga, zakaj je med prebivalstvom sploh mož nad 60 let blizu štirikrat več, kakor med delavci, in žensk več kakor

desetkrat toliko, kakor med delavkami. Smrt jih prerešeta in sicer skozi redko rešeto, da se malokdo vzdrži na površju —

Petrolej je sedaj ves v rokah juda Rotsilda in ameriškanske družbe Standart Oil Kompani. Ta petrolejev monopol bo gotovo znatno podražil to tekočino v ogromne dobičke lastnikom in v škodo vsemu drugemu svetu. Delavcem, ki imajo z izkopavanjem in čiščenjem dela opraviti, se pa brez dvojbe ne bodo kar nič zboljšale njihove žalostne razmere. Zato nam jamči ime Rotsild. Kako dolgo pojde še to?

Socijalni pregled. Dne 16. t. m. je bil v Vratoslavi na Šleskem obsojen Najkirh, urednik šleskega socijalno demokratičnega lista »Folkswahte«, zavoľjo razžaljenja cesarjevega na dva meseca ječe. — Pred deželnim sodiščem na Dunaju se je dne 16. t. m. kaj lepo pokazala socijalistična sloboda. Dne 1. maja ni hotelo stavkovati kakih 15 poštenih mladih šivilj, ker se sploh nočejo meniti za socijalistično vpitje. Nad tisoč socijalistov je vsled tega pridivjalo pred hišo, kjer so imela imenovana dekleta svoje delo in so odposlali več delavcev v delavnico, ki je bila v drugem nadstropju, češ da bodo vse razbili, če ne nehajo delati. Ti groznji so se morale vdati. V hiši in zunaj nje je bilo strahovito vpitje; redarji so zato najhujše razgrajače zaprli, a drugi delavci so zahtevali, naj jih izpusté in ko se jim ni izpolnila zahteva, so jeli kamenje metati na stražnike. Zavoľjo tega jih je bilo zadnji četrtek 6 obsojenih. Dobili so od 8 dni do 6 mesecev. Hujsa nego ta kazen, je pa obsodba, s katero obsojajo vsi pametni in v resnici slobodoljubni ljudje tako nasilno surovost. Komur je še kaj mar njegova lastna, osebna sloboda, mora po tacih dogodkih socijalni demokraciji obrniti hrbet. — Premogokopi v polzenjski okolici na Češkem se potegujejo za osemurno delavsko dobo. Nameravali so prirediti splošno stavko v ta namen. Toda sedaj bi bil zato jako neugoden čas. Premoga imajo gospodarji zelo veliko v skladiščih in ker sedaj ravno stavkujejo polabski brodarji, se ga še manj proda. Lastniki so sklenili dne 8. t. m., da je nemogoče uvesti osemurno delo. Delavcem pa mora biti seveda mogoče se izpostavljati smrtni nevarnosti in za ubogo plačo množiti z 10 ali 11 urnim delom dohodke svojih kapitalističnih izsesovavcev. — Vlada je tudi v tem slučaju hitro prisla na pomoč — delodajavcem. Okrajni glavav knez Hohenlohe je namreč pomnožil število žandarjev v dotičnem okraju. Menda bodo sedaj delavci ložje delali in več zaslužili ali — ka-li? — Skorej gotovo ne bo splošne stavke, pač pa utegnejo v posameznih oddelkih delavci ustaviti delo. Da bi le kaj dosegli! —

Drobtine.

Naročniki Glasnika se tem potem prosijo, da bi v krajih kjer je po več naročnikov, povsod prevzel po jeden ali po dva prejemanje lista, ter ga potem oddajal drugim naročnikom. S tem se upravništvu prihrani mnogo dela, listu pa stroškov. Kedor bi hotel prevzeti to stvar, naj nam blagovoli naznaniti.

Uredništvo.

Binkoštni ponedeljek dne 3. junija popoldne ob četrti uri priredi slov. kat. delavsko društvo v Ljubljani javen shod v Štefanji vasi (pri Božjem grobu) v gostilni pri »Štrausu«.

Vprašanje! Kakor so poročali listi, in kakor sem jaz tudi ustmeno zvedel, imeli so socijalni demokratje v postu plese. Dovoljujem se Vas vsled tega vprašati, ali so se vršili ti plesi na podlagi socijalno demokratične privatne vere, ali popolnega brezverstva. Radovednež.

Odgovor uredništva. Tudi mi smo slišali, da so socijalni demokratje kljub njih privatni veri v postu imeli plesne vaje, in ples, da so se vrtili po cele noči. Vidi se iz tega, koliko velja njim verska zapoved. Vera jim je samo zato, da jo grdé in jo prestopajo. Pokazali so s tem, da so popolni brezverci in vredni vrstniki onih nesramnikov, ki so veliki petek v Parizu prešiča jedli in bogoskrunske burke uganjali.

Zadnji „Delavec“ zaganja se v »Glasnik« zaradi vprašanja, če ima socijalizem kako tolažbo za tako žalostne dogodke, kakor je bil zadnji potres, ter pravi modroslovsko samozavestno, da to ni bila siba božja, ampak naravna prikazen. Dalje pravi nekako, da Bog nima tukaj nič zraven. Mi se popolnoma strinjamo, da je bil potres naravna prikazen. Vemo pa tudi, da je morala narava dobiti svojo moč od nekoga, ki vodi celo naravo. Mi verujemo in smo prepričani, da Stvarnik obrača moči narave v svoje namene. Med njimi je gotovo tudi namen, da bi po naravnih prikaznih ljudje spoznali vsemogočnost božjo. Le tisti, kedor resnici ni dostopen, more to tajiti. Čujemo tudi, da so nekateri tukajšni socijalisti, tisto grozno noč, trepetaje spoznavali, da je Bog. Nekdo je rekel: »Sedaj verujem, kar me je učila moja mati.« Drugi je zopet rekel: »Le molite, saj tudi mi verujemo v Boga«, dasi drugače zasmehuje vse, kar je božjega. Kake junake pa dela vera, prepričal se je lahko vsakdo v tukajšni bolnišnici. Ko si marsikak sicer junaški socijalni demokrat ni upal v še dobre hiše, so usmiljene sestre nosile bolnike iz podrtin bolnišničnih na vrt. Delavci slovenski! Da je list »Delavec« brezversk, to se vidi iz vse njegove pisave. Ali boste Vi, ki vas je učila krščanska mati, delati križ, in moliti očenaš, ali boste vi podpirali tak list? List, katerega privrženci niso bili zvesti Bogu in naukom svojih mater, ta list in njegova stranka tudi ne bota zvesta vam! Če ni Boga, čemu pravica, čemu življenje, čemu poštenje, čemu upanje?

Sv. Oče Pij IX. in njegov angelj varuh. Sv. Oče Pij IX. je stregel, ko je bil še otrok, vsak dan domačemu duhovniku. Nekega dne, ko je klečal na spodnji altarjevi stopnici, ga je stresla, niti da bi vedel zakaj, neka skrivnostna groza in tesnoba; srce mu je začelo nemirno tolči, nehoté je pogledal na drugo stran oltarja. Tu se mu je zdelo, kakor bi tam videl angelja, ki ga ljubeznjivo gleda in kakor bi ga z roko k sebi vabil. Ta prikazen je dečka nekoliko zmedla, pa vendar se ni upal oddaljiti so, dobro vedoč, da ne sme kot strežnik svojega mesta zapustiti. Njegov strah je pa naraščal z vsakim trenutjem, vedno je videl angelja, da ga vabi k sebi. Dečka je začela že zavest zapuščati in malo ne bi bil

vpadel v medlevico; tu je zagledal v tretjič angelja tako žalostno nase gledati, da se ni mogel več zdržati. Skočil je hitro k njemu ter padel pred njim na kolena. V istem trenotju se je prekucnil velik kovinski kip na oltarju stoječega svetnika ravno na mesto, kjer je bil prej on klečal. Tako je rešil na čudovit način angelj varuh po-božnega mladeniča. — Sveti oče je sam velikokrat pri-povedoval ta dogodek kot neovrgljiv dokaz ljubeznipolne skrbljivosti svojega angelja varuha.

V Kamnik prišle so 8. t. m. usmiljene sestre, ka-tere bodo Kamničanom gotovo veliko koristile. Kot ju-nakinje, ki se žrtvujejo v blagor trpečega ljudstva, krščanski ljubezni, jih spoštujemo kršč. delavci in jim želimo v novem delokrogu obilo sreče in božjega bla-goslova.

Usmiljeni bratje na Dunaju. Najstarejšo bolnišnico na Dunaju so ustanovili usmiljeni bratje že leta 1615. Neprenehoma delujejo ti občudovanja vredni katoliški redovniki v blagor trpečih sobratov. Brez razločka na-rodnosti in vere jih je že neštivilno uživalo njihovo do-broto. V Gradcu so usmiljeni bratje oskrbovali prošlo leto 2295 bolnikov 48.197 dnij, v Algertsdorfu pa 274. Poleg tega je iskalo zdravniškega sveta pri njih nad 10.000 oseb. Dunajska in sploh vse bolnišnice usmiljenih bratov so vravnane po najboljših izkušnjah. Nobene stva-ric, ki jo je znanost izpoznala za potrebno, ali ki jo je naučila izkušnja, ne manjka v teh krščanski ljubezni namenjenih prostorih. Bolniki so z vsem oskrbljeni in sicer p o p o l n o m a — z a s t o n j. Usmiljeni bratje prosijo zanje od hiše do hiše in radi prenašajo razno-vrstne zabavljice, s katerimi jih obklada marsikak trdo-srčnež, samo da naprosijo, kar potrebujejo njihovi bol-niki. Koliko stori ta tiho delujoča, Bogu in bližnjemu posvečena ljubezen, se vidi iz teh le števil: L. 1894 so oskrbovali na Dunaju 5352 bolnikov. Povprek so vsacega zdravili 15 dnij. Popolnoma ozdravljenih so od-pustili 3765. Tudi na Kranjskem so naseljeni v Novem mestu, kjer se vsi brez izjeme, duhovniki in posvetnjaki, verniki in brezverci ne morejo načuditi vzornemu redu in snažnosti v bolnišnici in njihovi skrbi za bolnike in nji-hovi požrtvovalnosti. Katoliška vera v svoji vseobsegajoči ljubezni more jedina mladeniče v najlepših letih iz raznih, tudi najjemenitnejših rodbin nagniti za celo življenje služiti, bolnikom; samo ona more dekleta tudi knežjega rodu v cvetoči dobi priklicati med usmiljene sestre — delat trpet in prerano umirat. Socijalistični pisači in kričači se najraje spravljajo nad katoliške redovnike in duhov-nike in jih blatijo z najgrjimi priimki. Marks in Engels nimata v vseh svojih spisih nikedar družega imena kakor „Pfaff“. Njuni učenci delajo ravno tako. Tudi »Delavec« jih ne imenuje drugače nego z grdo psovko „far“. Iz vseh koncev sveta zbirajo socijalisti največkrat lažnjive dogodke, s katerimi jih sramotijo. Če obsojajo, kar je obsojanja vredno, smo tudi mi z njimi. Toda ker zbirajo samo, kar je slabega in dobrega nič ne omenjajo, se obsojajo sami, in tudi količkaj poštenemu socijalistu se mora zdeti tako postopanje krivično in nesramno. Tako

brez dokazov slikajo ves redovni in duhovski stan kot stan podlih hinavcev, ki žive samo svojemu uživanju. Ljubi socijalisti! Če že zbirate med duhovstvom vse, kar je slabega in če tako radi brskate po blatu in odpadkih, kažete s tem le svoj okus. Le zbirajte! Potem bomo teh-tali. Zmečite v jedno skledico na tehtnici vse, kar veste od Judeževih časov grdega in izdajavskega, vse pohuj-šanje, vse krivice, skratka vse pregrehe katoliških redov-nikov in duhovnikov, a v drugo skledico dajte vse to, kar so storili dobrega človeštvu, vsa njihova zatajevanja, njihove trude, njihova zaničevanja, njihove solze, njihovo v blagor ljudij prelito kri, vložite vanjo, vse kar so storili dobrega državam, narodom, družinam, kar so storili s peresom in z besedo, njihove pomoči revežem, sirotam, vdovam, bolnikom, jétnikom in popotnikom, kar so napra-vili v korist raznim stanovom in p o t e m s o d i t e ! M i se ne bojimo, katera skudelica bo težja, ker vemo, da more le neumen ali pa popolnoma popačen človek tuliti za vašimi judovskimi voditelji o sužnosti in o krivicah, v katere vklepajo duhovniki ljudstvo. Resnice se ne bojimo, a resnica mora biti cela in popolna. Dokler pa ne rabite, socijalisti družega orožja, nego slabosti in pre-grehe posamnikov, dotle bijete sleparsk in nesramen boj! In v tem boju boste tudi nesramno propadli!

Stavbni delavci. Da ljubljanski stavbni podjetniki zlo-rablajo v svojo korist nesrečo, ki je zadela Ljubljano vsled potresa, povedal je Glasnik že v zadnji številki. Naj pove danes nekoliko o tem, kako se skrbi pri teh ljudeh za telesno varnost delavcev. Pri nekem popravljanju videl je pisec teh vrstic, da so morale ženske nositi malto po lestvi šest metrov visoko. Lestva je bila poškodovana, zlomljen je bil klin kaka 2 metra od tal. Po taki lestvi morajo nositi ženske malto. Odri so kakor za kure. De-lavci ne smejo imeti verižic pri žepnih urah. Gorje mu kedor ima uro in pa verižico, kar z lato ga polir v trebuh suva. Menda se podjetniki bojé, da bi delavci ne pazili na podjetniške, nikdar prav idoče ure. Da bi se odpravile take nerodnosti, izkoriščanja strank in delavcev, bi bilo dobro: a.) Delavci, posebno tesarji in zidarji naj sami vkupno prevzamejo javna dela. Zaslužek si razdelé jed-nako. — b.) Vsa taka dela nadzorujejo uradne komisije. c.) Taka delavska podjetja naj podpira gosposka in ob-činstvo. S tem bi se pa omejila pohlepnost podjetnikov, delavcem in strankam bi se pa mnogo pomagalo. Sicer pa delavcem priporočamo, naj vsaj sami na to pazijo, da ne bodo delali p o n e v a r n i h o d r i h, in za bore krajcarje izpostavljali svojega življenja v nevarnost. Gledé varnosti odrov bi morala tudi obrtna gosposka in policija kaj storiti.

Čevljarski pomočnik

se išče; več pové **Jakob Potokar v Štepanji vasi št. 20**, pri Ljubljani.

Prihodnja številka Glasnika izide 12. junija.